

KOROŠEC

Uredništvo in upravnništvo v Velikovcu.

List izhaja vsako sredo.

Naročnina znaša: celoletno 12 K; polletno 6 K; četrletno 3 K.

Velikovec, 9. julija 1919.

Cene inseratom: enostopna petitvrsta ali nje prostor 40 vinarjev. Uradni razglasi po 1 K. Pri naročilu nad 10 objav popust.

Korošci!

Meseca oktobra lanskega leta je razpadla Avstrija. Nastale so nove države: Jugoslavija, Nemška Avstrija, Čehoslovaška in druge. Nas Korošce bi rada imela Jugoslavija, Nemška Avstrija in celo Italija. Po lepi koroški deželi so hodili razni hujskači, pa so nam prigo-varjali in nas silili, da se moramo odločiti za Nemško Avstrijo. Niti toliko časa nam niso pustili, da bi bili mogli premisliti, kje bi se nam bolje godilo. tako zelo se jim je mudilo. Gospodje, ki sklepajo v Parizu mir, so se nam pa smejali, ker smo delali račun brez krčmarja. Bili smo tako otročji, da smo pričakovali, da nas bodo vprašali, kje bi rajši bili, in nismo pomislili, da tudi Nemcev v južnem delu Tirolske niso vprašali, če hočejo biti pod Italijo! Pa prišlo je drugače, nego smo mislili: jugoslovanske čete so zasedle velik del koroške dežele. Da bi se po nepotrebnem ne prelivala kri, so gospodje v Parizu določili, kje naj bodo jugoslovanske in kje nemške čete, ter so jim še naročili, da se ne smejo bojevati, dokler se v Parizu ne odloči, čigava da bo Koroška. Nekaterim srboritim gospodom v Celovcu pa to ni bilo po volji. Zbobnali so skupaj lačne postopače iz Nemške Avstrije ter prisilili še nas, miroljubne Korošce, da smo poiskali skrite puške ter se šli soldate. Jugoslovani so imeli po Koroškem le malo vojakov, zato smo jih lahko prisilili, da so se morali umakniti. Mislili smo, da je s tem stvar končana, pa smo se motili. Zmagovita Jugoslavija ni mogla trpeti, da bi jo par celovških petelinov vodilo za nos. Poslala je torej na Koroško par regimentov in nekaj kanonov ter pognala nemške čete celo iz Celovca, daleč tja proti Sent Vidu in Beljaku.

Razrušene in požgane hiše po naših krajih pričajo, koliko smo tiste dni pretrpeli. Koliko nedolžne krvi se je prelilo, koliko se je pretočilo solz! In čemu vse to? Kdo ima od tega kaj dobička? Nihče! Gospodje, ki v Parizu sklepajo mir, se niso prav nič brigali za našo „zmag“, še manj pa za našo nesrečo! Odločili so, da pripada ves južni del Koroške z velikovskim okrajem zmagoviti Jugoslaviji.

Kje so zdaj celovski gospodje, ki so nas silili v boj? Zakaj nam ne pomagajo, da si popravimo škodo, ki so jo naredili divjaki, katere so bili priklicali iz drugih dežel. Zakaj nam ne pomagajo vsaj z dobrimi nasveti? Gospodov ni do-

ma! Tresle so se jim hlače pred jugoslovanskimi vojaki, pa so pobegnili. Nam so pridigovali, da moramo žrtvovati življenje za domovino, da bi pa tudi sami kaj storili za domovino, da bi prelili zanj vsaj eno kapljico krvi, za to so prestrahopetni! Seveda, mi smo preprosti Korošci, oni pa so gospodje, ki živijo od naših žuljev!

Pustili so nas same. Sami si moramo torej pomagati. Zato pa smo si ustanovili svoj list, zato bomo izdajali „Korošca“, ki nam bo svetoval, kako si naj pomagamo, kaj naj storimo, da napočijo tudi nam Korošcem lepši, srečnejši časi.

„Korošec“ je naš list. Pozna našo nesrečo, naše nadloge, zato nam bo najlažje pomagal. Delal bo na to, da nam bo jugoslovanska vlada dala denar, da si bomo popravili poškodovane hiše, nakupili novega orodja in tako dalje; svetoval nam bo, kam se naj obrnemo za podporo, kje se naj pritožimo, če se nam godi krivica i. t. d. V „Korošču“ bomo lahko brali tudi razne razglase okrajnih glavarstev, sodišč in drugih oblasti. „Korošec“ nam bo tudi pripovedal, kaj se bo godilo po svetu, in bo prinašal tudi razne novice iz naših krajev. Ker nam bo skrbel tudi za kratek čas, bo prinašal tudi kratke povesti, uganke i. t. d.

„Korošec“ ne pozna nobene stranke in bo pomagal vsem Korošcem, pa naj bodo Slovenci ali pa Nemci.

Uredništvo.

Nemška Avstrija - in mi.

Izmed vseh novih držav, ki so nastale na razvalinah stare Avstrije, je Nemška Avstrija v najslabšem položaju. Nemčija, njena edina zaveznica, je morala podpisati sramoten mir. Izgubila je vso svojo nekdanjo moč in tudi gospodarsko je popolnoma uničena: vse njeno bogastvo bo leto za letom romalo na Francosko. V še slabšem položaju pa se nahaja Nemška Avstrija, ki šteje samo kakih 6 milijonov prebivalcev. Ljudstvo strada in uvideva že danes, da v taki državi sploh ne bo prišlo več do blagostanja. Živila je težko dobiti, in to le za cene, o katerih se nam niti ne sanja.

Od dolgov stare Avstrije odpade na nas le del dolgov iz časa pred vojno, strašne vojne dolgove pa bosta morala prevzeti Nemška Avstrija in Ogerska. Razen tega pa bo morala Nemška Avstrija poravnati še škodo, ki so jo

naredili njeni vojaki po končani svetovni vojni. Nemška Avstrija bo torej morala delati tlako zmagovitim državam, torej tudi Jugoslaviji; ta pa bo delala le zase in bo kmalu prebolela gospodarske rane svetovne vojne.

Obupni gospodarski položaj sili prebivalstvo vseh premaganih držav v naročje boljševizmu. Boljševizem pa uniči še oni del gospodarskega premoženja, katerega ni uničila svetovna vojna. Pobijanje, ropanje, požigi, nihče ne dela, vse praznuje — to je boljševizem! In tak boljševizem se širi tudi po Nemški Avstriji. Kdo bi se torej čudil, če celo nekatere čisto nemške dežele nočejo ostati v Nemški Avstriji! Tako so na primer prosili prebivalci Predarlške (Vorarlberg), da bi prišli pod Švico, pa se jih le - ta brani. Celokranjski Kočevarji so že izprevideli, da je najbolje zanje, ako so združeni z Jugoslavijo. Nič več si ne želé stran, saj so trgovci in vedo, da more obogateti samo taka država, ki ima prost dohod do morja. Mi pa imamo odprto Jadransko in Egejsko morje, medtem ko je Nemška Avstrija obdana krog in krog od morja — neprijatelj, v katerem se že sedaj potaplja.

Zakaj so se nekateri poštenei Nemci bali priti pod Jugoslavijo.

Nekateri poštenei Nemci so se bali priti pod Jugoslavijo, ker so mislili, da jih bo Jugoslavija zatirala tako, kakor je prej Avstrija zatirala koroške Slovence. Pa so se zelo motili! Kakor se jugoslovanska vlada ne briga za to, če je kdo katoličan, protestant ali pa kake druge vere, tako ji je tudi vse eno, če je kdo Nemec, Slovenec ali pa kaj drugega! Pač pa zahteva od nas vseh, da smo dobri državljani, da se ravnamo po postavah in živimo med seboj v miru. Naša sedanja vlada ne prepoveduje nikomur, da bi ne smel govoriti nemško, ne sili nobenega Nemca, da bi moral postati Slovenec. Da pa se bodo morali nemški otroci učiti v šolah razen nemščine tudi slovenščine, to pa vendar ni nobena nesreča. Saj so se morali prej tudi slovenski otroci učiti nemščine! Več jezikov ko kdo zna, več mož velja, pravi star pregovor.

Ustanovitev „Narodnega sveta za velikovski okraj.“

Veliko je trpela naša Koroška, v zadnjem času več nego druge dežele. Ne samo svetovna vojna, prav posebno še drugi dogodki zadnjih mesecev so napravili po slovenskem delu naše dežele toliko gorja in škode ter povzročili povsod tako negotovost, da si moramo ustanoviti posebno vodstvo, ki pojde ljudstvu na roko, ki mu bo pomagalo z besedo in dejanjem, da se ublažijo posledice vojne; obenem bo to vodstvo poučevalo ljudstvo o vseh gospodarskih in političnih vprašanjih.

In zopet je storil naš general Maister odločilen korak, ko je povabil dne 29. junija nekaj veljavnih mož iz Velikovca in bližnje okolice na posvetovanje o ustanovitvi „Narodnega sveta“ za oni del koroške dežele, katero so zasedle naše jugoslovanske čete.

Vodstvo „Narodnega sveta“ bo v Velikovcu in bo imelo po večjih krajih krajevne odbore, v vsaki, tudi najmanjši vasici pa svoje zaupnike. Vsi so bili prepričani, da je tak „Narodni svet“ zelo potreben, in dne 2. julija se je res ustanovil.

To je bil krasen zbor! Od vseh strani so bili prišli resni možje raznih stanov, a vsi utrjeni v trpljenju, vsi globoko prepričani, da je treba začeti takoj z delom, ako hočemo pomagati naši ljubi koroški deželi.

Gospod general je pozdravil zborovalce in jim rekel, da je bolj vesel, ko vidi zbrane okrog sebe te može, kakor pa če bi mu bili poslali dve brigadi. Rekel je nadalje, da je trdno prepričan, da bo naš združeni trud sedaj, ko so jugoslovanske čete napravile zopet mir in red, zacelil rane naše dežele in obudil naše koroško ljudstvo k novemu, srečnejšemu življenju. In če bi kdaj res prišlo tudi v naših krajih do ljudskega glasovanja, se bodo vsi Slovenci in Nemci, rajši izrekli za Jugoslavijo nego pa za Nemško Avstrijo, kjer jih čaka le trpljenje.

Treba pa je, da ljudi, ki so zbegani in zapeljani od plačanih hujskačev, poučujemo, treba bo torej shodov in predavanj. Posebno pa še potrebujemo domač list, ki nam bo v domači besedi razlagal razna vprašanja, nam prinašal zanimive novice in nas tudi zabaval. Zato smo si ustanovili svoj list, ki se imenuje „Korošec.“

V vodstvo smo izvolili: za častnega predsednika generala Maistra, za predsednika župnika Treiberja, za podpredsednika okrajnega šolskega komisarja Koschierja, za I. tajnika učitelja Patermosta, za II. tajnika žunika Rudla, za I. blagajnika davčnega upravitelja Princa in za II. blagajnika kanónika Stiha.

V stalni odbor pa so bili izvoljeni zlasti člani iz Velikovca in bližnje okolice, da lahko pridejo vsak čas k sejam, če je kaka nujna zadeva.

Razen teh delujejo še štirje strokovni odseki: politični, gospodarski, shodni in časopisni. Strokovnjaki, ki so v teh odsekih, so prebivalstvu vedno na razpolago in dajejo pojasnila ali pismeno, ali pa ustno vsak dan od 11. do 12. ure v uradu („Rudolfhaus“, blizu okrajnega glavarstva).

Na zborovanju smo se temljito posvetovali o vseh važnih vprašanjih, o našem denarju, o prehrani, o naših ujetnikih, o vojni odškodnini, podporah, o našem listu, o gospodarski in politični izobrazbi i. t. d. Razgovarjali smo se o vsem, kar zanima in boli naše Korošce.

Končno nas je naš gospod general opominjal, naj se z ljubeznijo in zaupanjem poprimemo dela, zakaj le tedaj, če bomo složni, bomo res dosegli lepe uspehe.

Zato pa, Korošci, glave po koncu: Proč z malodušnostjo! Začeti hočemo novo življenje, ki sicer ne bo brez truda, toda naš trud nam bo rodil obilen sad!

Grozodejstva nemških vojakov v Velikovcu.

Gospodje v Celovcu, ki se boje za svoje mastne plače, so se vedno in vedno lagali ljudstvu, da je domovina v nevarnosti; čeprav je hodilo po deželi veliko hujskačev, ki so klicali ljudi k orožju, se je zbralo veliko premalo zapeljanih ljudi, ki bi se še nadalje radi vojskovali. Celovška gospoda je zato najela sestradanih postopačev iz drugih dežel, in posebno še iz Dunaja, ki so za dobro plačilo ropali in morili po naših krajih. To niso bili vojaki, ampak navadni roparji.

Izmed številnih grozodejstev, katerih žrtve so bili meseca maja nedolžni Korošci, omenimo le nekaj slučajev.

Bivšemu županu občine Lipa pri Rožeku, po imenu Falej, so nemški vojaki odvzeli voz in konja proti obljudi, da mu še isti dan vse vrnejo. Nič hudega sluteč, pride Falej k nemškim vojakom in zahteva od njih voz nazaj. Le ti so ga začeli zmerjati, tepsti in ga končno privezali h konju, nakar so se odpeljali v 2 uri oddaljeni Beljak, tako da je moral Falej ves čas teči poleg konja. Ko je došel v Beljak, se je zgrudil Falej na tla in začel bruhati kri, da so ga morali prepeljati takoj v bolnišnico.

Ko so se 2. maja t. l. umikale naše čete iz Velikovca in je bilo mesto že zasedeno od nemških razbojnikov, je pripeljal jugoslovanski vojak kuhinjo na Glavni trg. Ker je videl, da se ne more rešiti, je vzdignil roke, v znamenje, da se vda. Vojaku, ki se vda, niti divji Indijanci ne store nič hudega. Nemški boljševiki pa so ustrelili našega vojaka najprej v trebuh in potem, ko se je že težko ranjen zgrudil na tla, še v grlo! Nemškega roparja, ki je storil to hudo delstvo in z njim onečastil ves nemški narod, so pozneje naše čete ujele. Sedaj čaka v zaporu, da ga doleti zaslužena kazen.

Ob istem času so nemške tolpe zasačile našega vojaka v Gornji poštni ulici. Nekemu Nemcu je padla iz rok ročna granata. Takoj so obdolžili našega vojaka, da je on vrgel ročno granato. Hotel je zbežati, nemški boljševiki pa so stekli za njim in ga usmrtili v bližini nemške hranilnice. Neki nemški vojak, ki je vse to videl, je pozneje sam pričal, da je bil naš vojak popolnoma nedolžen.

Gospodarske vesti.

Aprovizacija pol. okraja Velikovec.

Kakor se nam od zanesljive strani poroča, je določenih za od naših čet zasedeno Koroško 6 vagonov sladkorja, ki dospejo v najkrajšem času iz Slavonije; 3 vagoni so ravnokar dospeli in se bode sladkor takoj razdelil med občine. Razen tega dobimo iz Slavonije 2 vagona pšenice in 3 vagone koruze, ki se bo porabila za prehrano ljudstva. Na razpolago je dalje več vagonov moke po zelo znižani ceni in pol vagona masti, kg po 20 K. Tudi je naročeno za 150.000 K tobaka in cigaret. Sol in petrolej sta že v Sinčivasi. Da se more izvršiti aprovizacija okraja gladko in točno, je potrebno, da vse občine tozadevne odloke okrajnega glavarstva takoj rešijo, ter tako ustrezajo potrebam ljudstva, ki živi. posebno pa sladkorja težko pričakuje.

Tobak je že tu!

Veliko smo trpeli zadnji čas v Velikovcu nesrečni kadilci, ker ni bilo dobiti niti tobaka niti cigaret. Marsikdo se je zaradi tega jezil nad vlado. In vendar ni bila naša vlada prav nič kriva, da nismo imeli kaj kaditi. Prejšnji glavni trafikant v Velikovcu je imel v zalogi še za kakih 18.000 K tobaka, ko so se morali jugoslovanski vojaki umakniti iz Velikovca. Nekaj tega tobaka je razdelil med nemške vojake, drugega pa je odnesel v Nemško Avstrijo. Pravijo, da je oškodoval našo državo za kakih 30.000 K. Ko so se naše oblasti zopet vrnile v Velikovec, je moralo okrajno glavarstvo najprej najti zanesljivega moža, ki bo vsem pravičen, Slovincem in Nemcem, ter ga priporočiti jugoslovanski vladi, da mu podeli glavno trafiko. Sedanji glavni trafikant v Velikovcu gospod Potočnik je tobak že dobil in začel zalagati z njim manjše trafike. Na Kranjskem in v ostali Jugoslaviji se dobi v vsaki vaški trafiki tobaka, kolikor ga kdo hoče. Pri nas ga morebiti nekaj časa še ne bo toliko, ker se je bati, da bi ga kdo ne prodajal čez mejo v Nemško Avstrijo, kjer te zlahtne rastline skoraj več ne poznajo.

Povrnitev škode.

Po deželi hodijo zdaj komisije, ki pridno cenijo in zapisujejo škodo, ki so jo napravile nemške in naše čete. Naš gospod general Maister je obljubil nekaterim možem, ki so bili v tej zadevi pri njem, da bo storil vse, kar je v njegovi moči, da se bo škoda kmalu poravnala.

Most čez Dravo pri Velikovcu.

Ker so Nemci porušili pri Velikovcu most čez Dravo, je deželna vlada za Slovenijo sklenila, da temeljito popravi ta približno 230 m dolgi leseni most.

Zvišanje poštnih tarifov.

Pristojbina za pisma znaša zdaj 30 vinarjev, za dopisnice in razglednice pa 15 vinarjev.

Kaj bo z gostilnami?

Vojaška oblast je zaprla mnogo gostiln, zlasti take, v katerih so se shajali ljudje, ki so zabavljali čez našo vlado. Večino sedaj zaprtih gostiln bodo oblasti zopet otvorile, če bodo krčmarji obljubili, da ne bodo trpeli, da bi kdo v njihovi hiši hujskal ljudi zoper vlado.

Razdelitev veleposestev.

V slovenskem delu Koroške se nahaja veliko sveta v rokah grajščakov. Ker si je

naša vlada naloži nalog, da se reši agrarno vprašanje v najkrajšem času, je tudi med našim ljudstvom veliko zanimanje za to vprašanje. Izšel je že zakonski načrt glede razdelitve veleposestev, ki je bil predložen našemu narodnemu predstavništvu v Belgradu, pa vsled nesoglasja med različnimi strankami še ni prišlo do glasovanja. Pri razdelitvi bodo prišli v poštev predvsem mali posestniki in vojni invalidi.

Tlaka v Nemški Avstriji.

Nemška Avstrija bo imela okoli 6 milijonov prebivalcev. Ker šteje Dunaj sam 2 milijona, druga mesta z Gradcem pa tudi nad 1 milijon prebivalcev, bo moral ubogi kmet v Nemški Avstriji presneto pridno delati, da bo preživel tako velikansko število meščanov. Mestna gospoda, ki ima vso moč v rokah, bo tlačila ubogega kmeta, kakor se ji bo ljubilo. Bati se je, da bodo morali zopet uvesti tlako, kakor smo jo imeli v Avstriji pred letom 1848!

Važno za gospodarje.

Gospodarji, kateri ne morejo nikjer dobiti lesa, da bi popravili poškodovane hiše in gospodarska poslopja, naj se zglase pri okrajnem glavarstvu v Velikovcu, ki jim bo proti plačilu nakazalo potrebni les iz graščinskih in državnih gozdov.

Kaj bo z brezvrednim nemškim papirnatim denarjem?

Nemci so meseca maja zamenjali naš papirnat denar posebno z bankovci po 20 kron; ti bankovci so brez veljave. V prihodnji številki bomo povedali, kaj je naša vlada storila, da ne bodo ubogi Korošci preveč oškodovani zaradi te nemške lumparije. Za danes le svarimo naše ljudstvo pred „nemškim“ denarjem.

Koroške novice.

Čitateljem „Korošca.“

Da bo naš list zanimiv, prosimo naše čitatelje, naj nam poročajo kar največ novic iz svojega kraja. Zanima nas vse: kakšna je letina, razne nesreče in tako dalje. Če kdo ne zna dobro slovensko, naj nam piše nemško!

Velikovec.

Tu je v Kulterjevi hiši otvoril odvetniško pisarno odvetnik g. dr. Franc Kandare.

V Velikovcu.

so se ljudske šole že pričele. Dokler niso popravljene vse šolske sobe v mestu, morajo deklice obiskovati šolo v Šent Rupertu. Osnovna strokovna šola (Bürgerschule) se otvori še le v jeseni, to je 1. septembra.

Velikovec.

Kakor so nemški Korošci še vedno hvaležni sv. Bonifaciju, da je Nemcem prižgal luč sv. vere, tako se Slovenci še vedno spominjajo svetih bratov Cirila in Metoda ter zažigajo njima v čast kresove. Tudi letos je 4. t. m. gorelo po Koroškem zelo veliko kresov. Korošci smo pokazali s tem, kako globoko čutimo versko in da nam je še vedno sveto, kar sta učila sveta brata. Velikovčani smo priredili kres na Lilijski gori, od koder se je videlo še kakih 20 družih kresov.

Ustanovitev „Narodne čitalnice v Velikovcu.“

Vidov dan (28. junija) se je ustanovila v Velikovcu „Narodna čitalnica.“ Udeležba je bila za Velikovec zelo povoljna. Še isti večer je priredila „Narodna čitalnica“ v prostorih uradniške obednice družaben večer, ki ga je s svojo navzočnostjo počastil tudi naš general g. Maister s svojim častniškim zborom. Za čitalnico se je takoj nabralo nad 300 K. Društveni prostor bo začasno v pritličju ljudske šole in bo na razpolago veliko časopisov. Prebivalce mesta in okolice vabimo, naj v kar največjem številu pristopijo k čitalnici.

Kaj je novega po širnem svetu.

Nemiri v Budimpešti.

Iz Budimpešte poročajo, da so tam še vedno nemiri. Zato je vlada odredila, da bo vsakdo ustreljen, pri komer se najde orožje.

Grozen potres v Italiji.

Listi poročajo, da je bil v Italiji grozen potres. Poškodovanih je veliko krajev, nekaj pa celo porušenih. Število mrtvih in ranjenecv še ni znano.

Nadvojvodinja Elizabeta Marija pred sodiščem.

Na Dunaju se je dne 28. junija začela sodnijska razprava proti bivši avstrijski nadvojvodinji Elizabeti Mariji, hči kronprinca Rudolfa. Toži jo knez Oton Windischgrätz, in sicer zaradi zakonske nezvestobe. Obtoženka živi z otroki blizu Dunaja in zahteva ločitev zakona; tudi ona očita svojemu možu zakonsko nezvestobo in zapravljalnost.

Ves banat hoče priti pod Jugoslavijo.

Mirovna konferenca je odločila, da pripada del Banata (na južnem Ogrskem) Rumunski. Te dni pa je odpotovalo več pametnih mož iz Banata v Pariz, da povedo mirovni konferenci, da hoče biti ves Banat združen z Jugoslavijo.

Tudi Portugalska in Rumunska priznali Jugoslavijo.

Iz Belgrada poročajo, da sta tudi Portugalska in Rumunska že priznali našo državo. Samo Italija še noče nič vedeti o Jugoslaviji, ker se nas boji. Italijanski listi pa prerokujejo, da bo to škodilo Italiji, in odločno zahtevajo, naj tudi italijanska vlada prizna Jugoslavijo.

Lakota v Budimpešti.

Iz Dunaja poročajo, da je v Budimpešti strašna lakota. Na tisoče ljudi je že zapustilo mesto.

Kaj je z vojaškimi podporami za vdove in sirote?

Kakor smo izvedeli, je med ljudstvom veliko nepotrebne razburjenja zaradi vojaških podpor. Zato bomo v prihodnji številki pojasnili, kaj mora storiti, kdor misli, da ima pravico do take podpore.

Za pouk in kratek čas.

Dober odgovor. Nekdo je hotel podražiti svojega sosedo, pa ga je vprašal: „Tele tehta 56 kg; koliko tehta osel?“ Sosod mu je prav dobro odgovoril: „Kar na tehtnico (vago) stopi, pa ti bom natančno povedal!“

Želja. Mati: „Tonček, kaj bi rajši dobil, majhnega bratca, ali majhno sestrico?“ Tonček: „Mama če je to vse eno, potem bi najraje lesenega konjička?“

Izpred sodišča: Star mož, ki je bil popolnoma plešast, je bil zaslišan kot priča in je pripovedoval sodniku: „Še sedaj mi stojijo lasje po koncu, ko se na to spomnim!“ Sodnik: „Priča, prisegli ste, da boste samo resnico povedali!“

Razlika: Kakšna razlika je med ženskim klobukom in verigo? — Če postaviš oba pod hrast, spleza veriga takoj na drevo, ženski klobuk pa ne more.

Razumna gospodinja, Mlada gospa se pritožuje kmetici: „Ta jajca so tako majhna; zakaj ne pustite, da bi kokoši delj časa sedele na njih?“

Uganka. Kje ima vol največ mesa?
(*uodai u omda*) (Med)

Koliko škafov vode je v Kopinjskem jezeru?
(*škafe eden, če bi bil škaf dosti velik*) (Samo eden, če bi bil škaf dosti velik)

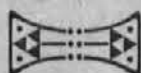
Razno.

Za mladino!

V Velikovcu izhaja že delj časa „Mlada Jugoslavija“, list za slovensko koroško mladino; urejuje ga okr. šolski komisar Pavel Koschier v Velikovcu. Na mnogih šolah je list uveden namesto čitank in doma ga berejo z istim zanimanjem tudi stariši otrok. Pisan je v predomači slovenščini in zajema snov kolikortoliko iz domačih tal. Med drugim je list objavil: pripovedke o Mežiški dolini, o sveti Hemi pri Globasnici, o podzemeljskem škratu v Žvabeku in razne poučne članke, n. pr. kako je prišel na Koroško krompir. — Posebno zanimanje bo zbudila slavnostna številka „Mlade Jugoslavije“, ki izide v kratkem. — List izhaja mesečno in stane na leto 8 K, za učence 40 v številka; naročiti ga je pri okr. šolskem komisarju v Velikovcu. Številke 1 — 5 so razprodane. — List toplo priporočamo mladini in odraslim.

Kako divjajo Lah v slovenskih krajih.

Lahov nismo nikdar posebno spoštovali, saj smo jih že od nekdaj dobro poznali. Na stotisoče teh „lačenbergerjev“ je prihajalo vsako leto k nam iskat dela in zaslužka. S staro Avstrijo in z Nemčijo so bili že skoraj pred štiridesetimi leti sklenili zvezo. Stara Avstrija in Nemčija sta jim morali obljubiti, da jim bosta pomagali, ako bi kdo napadel Italijo. In ko je izbruhnila svetovna vojna, bi bili morali pa oni pomagati svojima zavezniškoma. Tega seveda niso storili. Pač pa so, ko se je spomladi l. 1915, Avstrijcem in Nemcem slabo godilo, napovedali Avstriji vojsko. Kdo se ne spominja, da je tedaj ves svet, vsaj v svojem srcu, zaničeval laške izdajalce! Kakšen je Lah kot vojak, to so nam radi pripovedovali stari ljudje, ki so služili še pod

Radeckijem; da je laški vojak velik strahopetec, o tem smo se prepričali vsi, ki smo bili med svetovno vojno na laški fronti. Posebno so se bali Kranjcev in Korošcev. Da bi nas pridobili zase, so nam pripovedovali, da se bojujejo samo za to, da bi nas rešili stare Avstrije, ki je ravno našim deželam že od nekdaj nalagala najhujše davke.

V svoji zaslepljenosti in nenasitnosti gre do Lahi tako daleč, da zahtevajo zase čisto nemške, slovenske in hrvaške dežele. Zasedli so tudi velik del kranjske dežele, kjer skoraj nihče ne razume laškega jezika. Ne le Slovenci, Hrvatje in Srbi, ampak tudi pravični Nemci se vesele, da bo čez nekaj let napočil čas, ko nam bo naš parlament dovolil, da poženemo, ne s puškami, ampak s palicami te verolomne strahopetneže čez Sočo.

Za danes pa si oglejmo, kako gospodarijo Lahi po naših krajih!

V Italiji ni dovolj velikih gozdov. Zato pa poje prav neusmiljeno po naših gozdih laška sekira. Les pa vlačijo Lahi v Italijo.

Slovenski župnik je posvaril neko dekle, naj se varuje italijanskih vojakov. To je bila vendar njegova stanovska dolžnost! In kaj so storili Lahi. Odpeljali so skrbnega župnika na Italijansko.

Dne 15. junija so se hoteli laški oficirji kratkočasiti v nekem gozdu blizu Šent Petra na Kranjskem. Poslali so več vojakov po cerkveni baldahin, pod katerim nosi duhovnik ob procesijah Najsvetejše. Takrat pa je našim fantom zavrela kri. Rekli so, da se dajo rajši postreliti, kakor pa da bi privolili, da bi Lahi zasmehovali našo sveto vero.

V neki vasi je šlo slovensko dekle prat k bližnjemu potoku. Laški vojaki so jo našli, ji zamašili usta ter jo posilili. Zaradi strahu in bolečin je nesrečno dekle kmalu umrlo.

Listi tudi poročajo, da iščejo Lahi po hišah slovenske knjige in časopise ter jih pridno zažigajo. Posebno se preganjajo Lahi mladino in odrasle, če nosijo ti kake slovenske znake, n. pr. slovenske trakove, broše itd. — Kdaj se je še pri nas zgodilo, da bi jugoslovanski vojaki iskali po stanovanjih nemške knjige in jih zažigali? Saj naše oblasti še vedno niso prepovedale, da bi ljudje nosili plavice (Kornblumen), čeprav jih nosijo le oni, ki hočejo s tem očitno pokazati, da so zagrizeni sovražniki naše svobodne države.

Prošnja.

Zmagovite jugoslovanske čete so pognale boljševike iz naše dežele. Nikogar ni več med nami, ki bi hotel še nadalje razdirati, pač pa smo vsi za to, da popravimo ali pa na novo sezidamo, kar je razrušenega. Orodje v roke in na delo! Prav posebno je med vojno trpela tudi naša mladina. Naši otroci so bili skoraj ves čas vojne brez očetov in tudi brez šole. In celo sedaj, ko je svetovna vojna že končana, so naši otroci še vedno brez pouka. Koliko so v tem času slišali slabega, koliko slabih vzgledov so videli. Kdo bi se torej čudil, če so naši otroci več ali manj pokvarjeni. Toda ne za vedno! Sedaj, ko smo njihovi očetje zopet doma, se bomo trudili, da jih spravimo zopet na pravo pot. Ker se šole še ne morejo povsod otvoriti, potrebujemo zlasti dobrih knjig. Korošci, Kranjci in Štajerci, gotovo imate doma dosti starih knjig, ki jih ne potrebujete. Usmilite se naših otrok in pošljite nam kar največ takih knjig! Prav posebno potrebujemo šolskih knjig! Pošljite nam jih! Hvaležni vam bomo za vsako knjigo mi in naši pomilovanja vredni otroci. Kdor ima kako za mladino primerno knjigo,

naj jo blagovoli poslati uredništvu „Korošca“ v Velikovecu!

Po sklepu lista.

Nemški cesar bo sojen v Londonu.

Nemškega cesarja Viljema, ki je kriv svetovne vojne, bo sodilo posebno sodišče v Londonu. Kdor visoko leta, nizko pade!

Papež za osvoboditev vojnih ujetnikov.

Listi poročajo: Papež je sporočil mirovni konferenci v Pariz, da iskreno prosi Boga, naj bi bili kmalu rešeni vsi, ki so še vedno v vojnem ujetništvu, in naj bi se narodi, ki so se doslej sovražili, zopet pobratili v krščanski ljubezni.

Nemiri v Italiji.

V Italiji so bili pretekle dni hudi nemiri. Tako so na primer 3. t. m. plenili po trgovinah ves večer. Na nekaterih krajih je množica razbila in uničila vse, kar ji je prišlo pod roke. Poskušali so celo zažgati mesto. Nastopiti je moralo vojaštvo. Lahko hvalimo Boga, da je pri nas tak lep mir!

Lahi napadli francoskega generala.

Francozi so prijatelji Jugoslovancev. Zato jih pa Lahi sovražijo. Na Reki so se že večkrat spopadli laški in francoski vojaki. V soboto pa je laška druhal napadla celo nekega francoskega generala, ki se je z avtomobilom pripeljal v Reko.

Madžari izpraznili Slovaško.

Kakor v Celovcu, je tudi v Budimpešti dosti petelinov, ki še vedno ne dajo miru. Tudi oni so zbrali „armado“ ter prisilili češke vojake, ki so stražili mejo, da so se morali umakniti. Kamor so prišli Madžari, so napravili grozno škodo. Pred nekaj dnevi pa je prišlo iz Pariza povelje, da morajo mažarski boljševiki nazaj. In morali so ubogati, čeprav ne radi.

Vojna škoda.

Uradne komisije so doslej dognale, da znaša v koroških občinah Spodnji Dravograd, Ojstrica, Ojstriški vrh, Guštanj, Kottlje, Prevalje, Možica, Črna, Muta, ter v občinah Vuzenica in Slovenji Gradec na Štajerskem vojna škoda okroglo 7 milijonov kron.

Od teh je škode, povzročene po Jugoslovanih, samo kakih tristotisoč, vso drugo škodo so napravili nemški boljševiki.

Dopise

pošiljajte na uredništvo „Korošca“ v Velikovecu! Naročni-no sprejema upravništvo „Korošca“ v Velikovecu.

Gospodom podjetnikom po Koroškem in sosednjih deželah!

Ker bo „Korošec“ najbrže razširjen ne le po Koroškem, ampak tudi po sosednjih deželah, se priporočamo gg. podjetnikom za inserate.

D^r

Fran Kandare

je otvoril

odvetniško pisarno

v

VELIKOVCU.

Korošci!

Sedaj, ko imamo svoj list, podpirajte le one gostilničarje, trgovce in druge podjetnike, ki so naročeni na „Korošca!“, Kdor ne naroči našega lista, tisti noče, da bi se tudi v našo lepo koroško deželo vrnil mir, tisti želi, naj bi še dalje tekla kri, naj bi se še dalje ropalo in požigalo. Mi pa smo siti prelivanja krvi, mi si želimo miru!

Korošci in Korošice, širite povsod naš list!!

Kdor je „Korošca“ prebral, naj ga ne meče stran, ampak naj ga da kakemu znancu, ki si ne more naročiti našega lista!

Uredništvo in upravništvo se nahajata v hiši, imenovani „Rudolfihaus“, kjer je „Narodni svet v Velikovecu.“